

Förslag för konkurrenskraftigare godstransporter på järnväg

Ökad andel gods på järnväg är viktigt, bland annat för att stärka Sveriges konkurrenskraft och för att minska klimatpåverkan. Men godstrafiken på järnväg är idag hårt ansträngd på grund av kostnadsbild och bristande tillförlitlighet. Ett viktigt led för effektiva transporter på järnväg är underhållet av godsvagnar. Underhållet påverkar både kostnader och tillförlitlighet, och att det kan bedrivas så effektivt som möjligt är därför viktigt för järnvägsgodstransporternas konkurrenskraft. Underhållet är också helt avgörande ur säkerhetssynpunkt.

SWEDTRAINs Godsgrupp är de företag som underhåller godsvagnar och annat rullande materiel. Gruppen har tagit fram några förslag för att genom effektivare godsvagnsunderhåll stärka konkurrenskraften för godstransporter på järnväg.

Förbättra möjligheten till mobilt underhåll

Genom att göra underhållet på plats, där vagnen står uppställd, kan mängden oplanerade transporter till verkstad på den redan fulla järnvägen minska. Likaså kan underhållet genomföras fortare.

SWEDTRAINs Godsgrupp föreslår därför att, för att underhållet ska kunna göras mer mobilt, behöver mängden spår som kan användas till mobilt underhåll öka. Både ute i järnvägsystemet och vid terminaler och depåer. Övriga förbättringar som behöver göras är att

- skapa mer lättillgänglig information om var dessa spår finns, vilka som är lediga och hur underhållsföretagen kan "boka" dessa
- klargöra vilka typer av arbeten som får göras var
- klargöra vem som ansvarar för att spåret är tillgängligt (t ex snöskottning)
- undersöka om de hjulskadedetektorer som mäter vagnarnas status kan placeras på mer strategiska platser
- överväga att i större grad behålla sidospår på mindre driftsplatser/stationer i trafikerbart skick så att de kan användas för urväxling av skadade vagnar som annars måste framföras så att det blir förseningar i systemet.
- alltid planera tillräckliga möjligheter för underhåll vid nybyggnation av terminaler

Ansvariga för att genomföra dessa förändringar torde vara (i varierande grad punkt för punkt) Trafikverket, Jernhusen, Train Alliance och övriga depå- och terminalföretag. Viktigt är att förändringarna genomförs i dialog med underhållsföretagen. Trafikverkets depågrupp och det arbete som Trafikverket bedriver kring sin roll i sidosystemet är viktiga delar i detta.

Minska onödig och kostnadsdrivande administration

Idag har godsvagnsunderhållsföretagen ett stort antal kunder. Många av kunderna har olika krav på metoderna för hur underhållet av t ex ett hjul ska utföras och hur det ska rapporteras. Detta trots att de juridiska säkerhetskraven är de samma och att det som fysiskt görs med hjulet är det samma. Underhållsföretaget behöver därför ha olika rutiner, olika utbildning, olika programmering av maskiner, olika rapportformat och i vissa fall t.o.m. olika maskiner för att utföra underhållsmoment som egentligen ska leda till samma slutresultat.

Vissa specifika krav är av säkerhetsskäl viktiga och nödvändiga, men SWEDTRAINs godsgrupp bedömer att en stor del av de specifika kraven är kvar av "tradition" och att de skapar onödiga kostnader. Om det vore möjligt att öka harmoniseringen skulle det reducera kostnader, till nytta för kunden. SWEDTRAIN är väl medvetna om att detta är svårt att åtgärda på svensk nivå, eftersom många av kunderna är internationella.

SWEDTRAINS Godsgrupp avser därför att i ett projekt tydliggöra vad denna brist på harmonisering leder till, och kommunicera detta till det harmoniseringsarbete som pågår inom UIC.

Effektivare arbetssätt för minskade kostnader och ökad punktlighet

Störningar i järnvägstrafiken kan ha olika orsaker, fordonsfel eller att fordon är för sent ut från depå är två av dem. Här kan hur underhållsföretagen utför sitt arbete ha betydelse. *SWEDTRAINS Godsgrupp anser därför att underhållsföretagen själva behöver förbättra*

- administrativa rutiner och verktyg för analys, uppföljning, förbättringsarbete, grundorsaksanalys etc.
- industriella och effektivare arbetssätt, lean m.m.
- förebyggande underhåll
- och optimera komponentförsörjningen
- ledtider i verkstaden

Kunden behöver i upphandling premiera industriella arbetssätt, förebyggande underhåll och snabbare komponentförsörjning. *Kundsidan* behöver också kunna leverera bättre prognoser över kommande underhåll till underhållsföretagen.

Ovanstående baseras på synpunkter inkomna under SWEDTRAINS workshop om punktlighet.

Rätt underhållskapacitet på rätt plats

Att depåer och annan underhållskapacitet är rätt utformade så att underhållet kan bedrivas effektivt, säkert och snabbt är viktigt för att kundkraven ska kunna mötas. Att de ligger på rätt plats, så att mängden oplanerade körningar till verkstad minimeras är också viktigt. Samtidigt behöver belägningsgraden vara tillräckligt hög för att en investering i ny depå ska kunna motiveras.

Det är viktigt att underhållsföretagen medverkar i den generella dialog som finns kring depåer och *SWEDTRAINS Godsgrupp vill därför* fortsätta att vara en samtalspart i dessa frågor.

Minska kostnaderna för upphandling av underhållstjänster

Kostnaden för upphandling av underhållstjänster skulle minska om det, som för många andra branscher, togs fram ett standardavtal. *SWEDTRAINS Godsgrupp föreslår därför att ett sådant frivilligt avtal bör tas fram av beställare och leverantörer i en transparent process öppen för alla.*